

ผลกระทบจากนโยบายขึ้นภาษีและการห้ามโฆษณาบุหรี่

พ.ศ. 2537 – 2549

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ

เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

พฤษภาคม 2550

ประเทศไทยเริ่มนำมาตรารการการขึ้นภาษีบุหรี่มาใช้ เพื่อการควบคุมยาสูบ เมื่อปลายปีพ.ศ. 2536

ก่อนหน้านั้นรัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายควบคุมยาสูบ โดย

- ห้ามโฆษณาและส่งเสริมการขายยาสูบทุกรูปแบบ พ.ศ. 2532
- รัฐสภาผ่าน พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535

พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ 2535

ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีวันที่ 7 ธันวาคม 2536 มีมติขึ้นภาษีสรรพสามิตบุหรี่ยีกาแรต จาก 55 % เป็น 60 % และให้ปรับอัตราภาษีตามการเปลี่ยนแปลงค่าครองชีพ ทำให้

1. มีการขึ้นภาษีสรรพสามิตยาสูบทั้งหมดรวม 7 ครั้ง ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2549
2. อัตราภาษีสรรพสามิตบุหรี่ยีกาแรตเพิ่มจาก 55 % เป็น 79 %
3. ราคาขายปลีกบุหรี่ที่ขายดีที่สุดเพิ่มจาก 15 บาท เป็น 42 บาทต่อซอง
4. ยอดจำหน่ายบุหรี่เปลี่ยนแปลงตามปีที่มีการขึ้นภาษี แต่ เฉลี่ย = 2,013 ล้านซองต่อปี ก่อนใช้นโยบายขึ้นภาษี (พ.ศ. 2533 – 2536) เปรียบเทียบกับ เฉลี่ย = 2,030 ล้านซองต่อปี (พ.ศ. 2537 – 2549) หลังการใช้นโยบายขึ้นภาษี
5. รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขึ้นภาษียาสูบประมาณ 182,247 ล้านบาท ระหว่าง พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2549 หรือมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 14,019 ล้านบาทต่อปี เป็นเวลา 13 ปี
6. จากการวิเคราะห์ของนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยบัลติมอร์ที่พบว่า นโยบายการขึ้นภาษีมียกขบวนที่สำคัญเป็นอันดับที่หนึ่ง และการห้ามโฆษณามีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง โดยร้อยละ 61 ของผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นผลจากนโยบายการขึ้นภาษียาสูบ และร้อยละ 22 จากการห้ามโฆษณา

ดังนั้นจากผลลัพธ์ที่จำนวนคนไทยที่สูบบุหรี่ยุคก่อนที่ควรจะเป็น 4 ล้านคน ระหว่าง พ.ศ. 2534 – 2549

จากการขึ้นภาษี และการห้ามโฆษณายาสูบ สามารถจำแนกเป็นผลที่เกิดจากแต่ละมาตรการ ดังนี้

	<u>จากมาตรการ</u> <u>ควบคุมยาสูบทั้งหมด</u>	<u>จากการขึ้นภาษี</u>	<u>จากการห้ามโฆษณา</u>
- ผู้สูบบุหรี่ยุคก่อนที่ควรจะเป็น	= 4 ล้านคน	= 2.4 ล้านคน	= 0.88 ล้านคน
- เป็นผู้ที่เลิกสูบบุหรี่	= 2.4 ล้านคน	= 1.464 ล้านคน	= 0.528 ล้านคน
- เป็นวัยรุ่นที่รอดพ้นจากการติดบุหรี่	= 1.6 ล้านคน	= 0.976 ล้านคน	= 0.352 ล้านคน
- จำนวนผู้รอดพ้นจากการเสียชีวิต เพราะเลิกสูบบุหรี่	= 31,867 คน	= 19,120 คน	= 7,010 คน

กล่าวโดยสรุป คือ

นโยบายขึ้นภาษีและการห้ามโฆษณาบุหรี่ของประเทศไทยที่ผ่านมา

1. การเปลี่ยนแปลงของยอดจำหน่ายบุหรี่และภาษีที่ได้รับ

- ก่อนการขึ้นภาษี (ระหว่าง พ.ศ. 2533 – 2536)
 - เฉลี่ยยอดจำหน่าย = 2,013 ล้านซองต่อปี
 - เฉลี่ยภาษีที่ได้รับ = 15,535 ล้านบาทต่อปี

- หลังนโยบายขึ้นภาษี (ระหว่าง พ.ศ. 2537 – 2549)
 - เฉลี่ยยอดจำหน่าย = 2,030 ล้านซองต่อปี
 - เฉลี่ยภาษีที่ได้รับ = 29,554 ล้านบาทต่อปี

- ทำให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น
 - เฉลี่ยเพิ่มขึ้นต่อปี = 14,019 ล้านบาท
 - ภาษีบุหรี่ที่เก็บได้เพิ่มขึ้นระหว่าง 2537 – 2549 รวม = 182,247 ล้านบาท

- ทำให้จำนวนคนไทยที่สูบบุหรี่ลดลง = 2.4 ล้านคน
- เป็นคนไทยที่เลิกสูบบุหรี่ = 1.44 ล้านคน
- ป้องกันวัยรุ่นไทยจากการเสพติดบุหรี่ = 0.96 ล้านคน
- จำนวนคนไทยที่รอดพ้นจากการเสียชีวิตเพราะเลิกสูบบุหรี่ = 19,120 คน

2. นโยบายห้ามโฆษณาบุหรี่ของประเทศไทยที่ผ่านมา

- ทำให้คนไทยที่สูบบุหรี่เลิกสูบ = 880,000 คน
- ป้องกันวัยรุ่นไทยจากการเสพติดบุหรี่ = 528,000 คน
- จำนวนคนไทยที่รอดพ้นจากการเสียชีวิตเพราะเลิกสูบบุหรี่ = 7,010 คน